

Онлайнві посиденьки: як організувати захід онлайн?

Методичні поради

Друзі, разом з усім світом ми опинилися у складних обставинах карантину. Але це не може бути приводом опускати руки. До незвичних для нас обставин маємо адаптуватися новими й дещо винятковими методами. Натомість, світ інтернет-технологій працює на нашу користь. Існують програми, які ми можемо застосовувати в роботі. Про них і поговоримо. Усе активніше працюємо в онлайн-форматі. Чому онлайн-трансляція актуальна та чим вона корисна? Соціальні мережі – джерело аудиторії, яку ви не завжди можете запросити на свої звичні заходи у бібліотеці. Наразі в умовах карантину це прекрасний вихід із ситуації. Ви помічали, як активно почали транслювати свої заходи та майстер-класи представники медіасфери? Письменники, танцівники, співаки проводять читання, онлайн-концерти або майстер-класи у соціальних мережах. Режим прямого ефіру має ефект живого спілкування, глядачі пишуть коментарі, висловлюють свої емоції, ставлять запитання.

Ці бібліотечні поради розроблені для бібліотечних працівників та можуть бути корисними для тих, у кого ще не було досвіду проведення онлайн-заходів, але бажання провести щось подібне не може пересилити побоювання. Також рекомендації можуть знадобитися тим, хто вже мав подібний досвід, зазнавав невдач та готовий до систематизації проблем на шляху до їх виправлення. Поради написані на основі досвіду та помилок Луганської ОУНБ.

Проведення яких форм бібліотечних заходів можливе онлайн?

Практично всі форми навчальних заходів: тренінги, лекції, інформаційні години. Також в онлайн-форматі легко трансформуються дискусійні майданчики, або навіть розважальні заходи.

Звичайно, кожна форма має свої особливості. Але більшість організаційних моментів можуть бути спільними.

Технічна організація

Головна відмінність організації заходів онлайн від традиційного (офлайн) способу – це підвищена увага до технічних моментів та додаткові знання.

Провести захід онлайн можна у соціальних мережах, або за допомогою спеціальних онлайн-платформ. Таких платформ існує чимало, наприклад: Zoom, Skype, Discord, Cisco Webex, Go To Meeting, My Own Conference. Можна використовувати також меседжери: WhatsApp, Google Hangouts, Facebook Messenger. Або Інстаграм для трансляцій як офіційних заходів, так і заходів розважального формату. Кожен варіант має свої переваги та вади, вибирайте зручнішу саме для вас. Головне – не боятися експериментувати та набувати нового досвіду. У наведених порадах спиратимемося на досвід використання платформи ZOOM та соціальних мереж (Інстаграм та Фейсбук).

Про те, як проводити відеоконференцію на платформі ZOOM, ви знайдете інструкції в наших [попередніх рекомендаціях](#).

Інші платформи інтуїтивно схожі. Зверніть увагу на деякі з них:

[Discord](#) добре підходить для обговорень та нарад у групах до 10-ти осіб, але не має функцій демонстрації. Застосунок безкоштовний. За таким принципом можна використовувати WhatsApp, Google Hangouts, або Facebook Messenger.

[Cisco WebEx](#) – це одна з найпотужніших платформ, яка надає гарантію високої якості зв'язку та безпеки передачі даних. Має опцію голосового управління трансляціями. Передбачає вигідні умови використання на безоплатній основі а також за платними тарифами. [Деталі тут](#).

[Go To Meeting](#) – особливо вигідний, якщо потрібно регулярно проводити онлайн-семінари для великої кількості учасників. Зручно планувати вебінари, адже сервіс автоматично створює реєстраційну форму для учасників та надсилає нагадування про вебінар зареєстрованим учасникам. Є три платних тарифних плани з можливістю приєднувати до 3000 учасників. 14 днів на безкоштовну спробу користування сервісом.

[My Own Conference](#). Крім базових можливостей, тут є спеціальний конструктор для створення сторінок реєстрації на вебінари. Можна також налаштувати автоматичні розсилки з нагадуваннями для зареєстрованих учасників, а також інтегрувати ресурс із сайтом (можна додати спеціальний код інтеграції на свій сайт і запрошувати гостей відвідати сайт, а звідти – перейти до вебінару). Цей сервіс надає інструмент для проведення тестів під час трансляцій.

Має безкоштовні функції та платні тарифи. Безкоштовний варіант передбачає:

- безліміт тривалості для використання без комерційної мети;
- 20 учасників і 3 ведучих одночасно (три трансляції одночасно, але сумарна кількість учасників не більше 20);
- 500 Мб пам'яті в хмарному сервісі та запис трансляції – 20 хв. (SD, HD).

Таким чином, для проведення робочих нарад, обговорень або навіть майстер-класів можете обрати практично будь-який із вище перелічених способів трансляцій.

Для тренінгів та лекцій зручніше використовувати саме Zoom, Skype, Cisco Webex, Go To Meeting, My Own Conference. Щонайменше, завдяки функції демонстрації екрану, яка може знадобитися під час навчальних заходів.

Інстаграм зручніше використовувати для онлайн-трансляцій різної тематики (розважальної і не тільки), але для обговорень, дискусій та нарад він не годиться. Про нього та про деякі інші варіанти для трансляцій поговоримо трохи нижче.

Тож, після того, як ви обрали платформу, розпочинаємо попередню підготовку та планування заходу.

1. Зареєструйтеся на платформі, створіть робочий кабінет та заплануйте захід.
2. Бажано створити реєстраційну форму. Реєструвати майбутніх учасників можна з використанням гугл-форм або вбудованих інструментів. Так ви точно знатимете, кого чекати на відеозв'язку. До того ж, зареєстровані учасники безпосередньо потрапляють до вашої статистики відвідування або стають користувачами бібліотеки.

3. Під час реєстрації, обов'язковий пункт – контактні дані учасників. Це необхідно для того, щоб розіслати інформацію про умови приєднання до онлайн-конференції.

4. Варто з'ясувати в потенційних учасників, наскільки вони обізнані в технічних особливостях програми, яку ви використовуватимете для трансляції та провести, за необхідності, завчасні консультації.

5. Якщо хтось з учасників буде спікером, з ним варто провести додаткові консультації щодо володіння додатковими інструментами (демонстрація екрану, тощо).

6. Завчасно розішліть посилання для входу на платформу. Краще нагадати про подію за годину до її початку. Бо листи часом губляться у потоці інших, через це трапляється багато несподіванок.

7. Проведення онлайн-заходу буде більш ефективним та якісним, якщо, окрім тренера/лектора/ведучого, в ефірі буде модератор трансляції, який слідкуватиме за технічними моментами (чи транслюється все, що спікер хотів показати, чи не забув він увімкнути/вимкнути мікрофон і т. ін.). Якщо це під'єднання розраховане на велику кількість осіб, модератор може слідкувати за чатом, щоб тренер/спікер нічого не пропустив і приділив увагу всім потребам аудиторії.

8. Захід не має бути довшим 2-х годин. Інакше глядач/користувач швидко знудиться і покине трансляцію. Утримати увагу глядачів, звісно, складно. Особливо, якщо транслюєте не блокбастер, а проводите навчальну лекцію, хоч і дуже цікаву.

Про проблеми зі зв'язком. Цей недолік дуже непередбачуваний. Але дуже поширений. Якщо у тренера раптом зникає інтернет, то заняття не буде. Ми ж не хочемо засмучувати наших учасників заняття? Тому необхідно мати план «б» і навіть «в».

Наприклад:

- попередити учасників про можливе використання смартфона із 3G або 4G, який може виконати функцію модема. Так можна врятувати ситуацію.

- якщо у процесі обговорення в учасників не стабільне інтернет-з'єднання, радимо попросити учасників вимкнути свої камери, допоки все не стабілізується.

Особливості організації різних форм заходів

Тренінг. Як і для організації тренінгу офлайн, варто враховувати кількість учасників, з якими зручно буде працювати за відповідною темою та за умови наявності обговорень і практичних завдань. Під час тренінгу офлайн вам легше взаємодіяти з великою аудиторією. Бо в онлайні часто є небезпека не помітити чийсь підняту руку, якщо ви проводите заняття з дійсно великою кількістю людей. Натомість на допомогу може прийти чат, не забувайте про цю функцію. Кожен учасник може писати туди, якщо у нього є запитання, або якщо він хоче повідомити тренера про проблеми зі зв'язком. Не забувайте про такі цікаві можливості платформи як інтерактивна дошка та демонстрація екрану. Вони допоможуть візуалізувати інформацію та зосередити увагу учасників.

Лекція. Тут дещо простіше. Можна зібрати багато людей. Наприклад, у ZOOM можна під'єднати до 100 осіб. І говоріть, говоріть... Стороннього шуму в аудиторії не буде – можна вимкнути мікрофони. Хоча якщо це інтерактивна лекція, то безліч цікавих форм взаємодії, які ви зазвичай використовуєте, онлайн реалізувати буде практично неможливо. Але це не привід засмучуватися, адже підлаштувати під онлайн-формат

можна майже все. Інформаційно-навчальну складову з обговоренням ви точно реалізуєте.

Дискусійний майданчик. Дискусія – та форма роботи, під час якої є необхідність висловитися усім охочим. Під час дискусії онлайн модератор повинен чітко регулювати час, вмикати і вимикати мікрофони кожного учасника, завчасно попереджаючи про межі часу. Під час подібних зустрічей дуже важливо, щоб учасники вказували свої імена, за якими до них можна звертатися. Було б добре, якби учасники залишали ввімкненими камери. Так зберігатиметься зоровий контакт, і спілкування буде більш відкритим. Це стосується не лише дискусій, а й тренінгів або лекцій також.

Розважальний захід. У розважального заходу своя специфіка. Його організація не потребує офіційних завчасних реєстрацій. До такої онлайн-трансляції приєднуються усі охочі, завдяки, рекламі. А от організація подібних заходів дещо складніша. Та з основними моментами можна розібратися самостійно.

А якщо ви вирішите провести музичну трансляцію, запросивши професійних музикантів, то вони й допоможуть розібратися в додаткових деталях налаштувань звуку для музичних інструментів, вокалу і т. ін.

Існує немало ресурсів для онлайн-трансляцій. Серед найпоширеніших: фейсбук, інстаграм, YouTube, Twitch, Periscope.

Якщо ви плануєте розпочати трансляцію через фейсбук за допомогою ПК зі сторінки спільноти, наприклад, зі сторінки бібліотеки, краще використати застосунки [OBS](#) або [Streamlabs](#). Ці корисні застосунки можуть додати деякі візуальні ефекти: виводити текст на екран трансляції, тощо. З їх допомогою можна використовувати декілька камер для трансляції, налаштувати їх таким чином, щоб глядач одночасно бачив декілька прямокутників зображення: вас і ваш екран. Ще одна зручна функція полягає в тому, що можна підготуватися до трансляції завчасно: встановіть заставку, увімкніть музику для фону і готуйтеся, вас не видно. Таким чином можна, не помітно для аудиторії, яка очікує по той бік екрану, перевірити, як виглядає на зображенні все, що ви плануєте показати, і ви самі. Потім вимкнете заставку, увімкнете камеру і покажетеся самі. Музику на фоні можна й залишити під час розмов. Ці два застосунки мають приблизно однаковий функціонал. Різниця скоріше у візуальному оформленні. Це вже момент індивідуального смаку.

Сервіс [Restream](#) необхідний для того, щоб вести онлайн-трансляцію паралельно на декількох платформах. Наприклад, одночасно на фейсбук, YouTube та Twitch. У фейсбукці є можливість одразу написати текст-опис вашої трансляції, щоб люди розуміли, до якої саме події вони приєднуються. Учасники за бажанням можуть поділитися трансляцією на своїх сторінках, таким чином збільшивши вам охоплення аудиторії.

А от з інстаграмом окрема історія. **Інстаграм** – застосунок мобільний, тому його не варто використовувати через ПК, краще через мобільний пристрій. Інакше будуть доступні не всі функції. Розпочати онлайн-трансляцію в інстаграмі можна через звичну функцію сторіз. Мінус у тому, що зберігатиметься така трансляція не довго після завершення ефіру – 24 години. Якщо ви звісно не закріпите її в актуальні історії або не додасте до IGTV. Як тримати телефон під час трансляції? Краще вертикально, тобто так само, як ви говорите телефоном. У руках ви його довго не протримаєте, звісно. Краще використовувати підставку-тримач, яка фіксуватиме телефон і убезпечить від «мерехтіння» відео. І знову стабільність інтернету відіграє не останню роль. Вам варто

завчасно забезпечити собі якісний інтернет-зв'язок, щоб ваша трансляція минула без негараздів і не перервалася взагалі.

За допомогою якої з цих двох мереж краще вести трансляцію? Обирати вам: чим вам зручніше користуватися та в якій мережі маєте більше підписників, зацікавленої аудиторії тематикою вашого заходу.

Тож, колеги, працюємо й надалі, опановуємо нові вміння та навички. Натхнення вам!

Підготувала: Букреєва Ольга,
методистка Відділу науково-методичної роботи
Луганської ОУНБ